

ES/FRS

Susanne Gullberg Brännström

Möte i användarrådet för arbetsmarknadsstatistik 17 april 2018.

Närvarande:

Anders Björklund, SOFI, Stockholms universitet, Ordförande

Erik Mellander, IFAU

John Ekberg, Medlingsinstitutet

Eric Helsing, Arbetsmarknadsdepartementet

Petra Nyberg, Arbetsförmedlingen

Susanna Aggeborn, Finansdepartementet

Caroline Flodberg, Riksbanken

Simon Falck, ersättare för Kent Eliasson, Tillväxtanalys

Från SCB:

Cecilia Hertzman, ES/LEDN

Petra Otterblad Olausson, BV/LEDN

Maj Eriksson Gothe BV/PI

Magnus Sjöström, BV/AKU

Mikael Fredberg, ES/LS

Fredrik Andersson, ES/SA

Susanne Gullberg Brännström ES/FRS, sekreterare

Frånvarande:

Åsa Löfström, Umeå universitet

Håkan Hellstrand, Sveriges Kommuner och Landsting

Anna Westlund, Konjunkturinstitutet

Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet. Därpå följde en presentationsrunda.

1 Godkännande av dagordning

Dagordningen fastställdes utan ändringar.

2 Mötesanteckningar från föregående möte

Föregående mötesanteckningar godkändes utan tillägg eller ändringar och lades till handlingarna.

3 Aktuell information från SCB (Cecilia Hertzman, Petra Otterblad Olausson, SCB)

Sedan december är Joakim Stymne ny GD för SCB, han kommer närmast från Statens pensionsverk.

De underlag som beskriver vad SCB gjort och vad som styr SCB:s verksamhet de närmaste åren är följande:

Verksamhetsplan 2018-2020:

[Verksamhetsplan för 2018-2020 \(pdf\)](#)

Arbetsplan 2018:

[Arbetsplan för 2018 \(pdf\)](#)

Budgetunderlag 2019-2021:

[Budgetunderlag 2019-2021 \(pdf\)](#)

Årsredovisning 2017:

[Årsredovisning 2017 \(pdf\)](#)

Rosrapporten 2017:

[Årsrapport om den officiella statistiken 2017 \(pdf\)](#)

Årsredovisningen visar vad SCB gjort under 2017. Bland annat lyfts att 99% av leveranserna har skett i tid och utan större fel. Svarnivåerna har stabiliserats, dock på en låg nivå. SCB har klarat produktivitetsokningskravet på 3 procent för 5:e året i rad. Utlokaliseringen av 100 tjänster som innebär att stab och stora delar av stödfunktionerna flyttas till Örebro fortgår. Bland annat har all insamling förutom fältintervjuerna och hela IT-verksamheten centraliserats till Örebro. Många har fått nya jobb inom eller utanför SCB men 8 personer har flyttat med till Örebro och 32 personer har blivit uppsagda på grund av arbetsbrist. Ytterligare 40 personer inom fältintervju har blivit uppsagda på grund av att AKU lägger över en större del av insamlingen på en extern leverantör.

I arbetsplanen, där de viktigaste förändringarna för 2018 beskrivs, lyfts att månatliga arbetsgivardeklarationer för anställda (MAGDA)

innebär att den Registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), Lönesummestatistiken (LSUM) och Lönesummor, arbetsgivaravgifter och preliminär A-skatt (LAPS) får helt ny indatakälla som måste hanteras.

Upptrappningen av att företaget EVRY ska öka sin del av insamlingen av AKU från 20 till 50 procent pågår och ska vara klar i maj.

I budgetunderlaget gör SCB äskanden för:

- Single market statistics (SIMSTAT) som införs 2020 och rör Utrikeshandel med varor som innebär att om alla länder redovisar sin export så speglas ländernas import så de uppgifterna inte behöver samlas in.
- att kunna göra Företagsdatabasen, delen som styrs av BASUN-förordningen, fritt tillgänglig i linje med målet om mer öppna data.
- att implementera den nya ramlagen för den sociala statistiken som väntas bli kostsam då det rör många undersökningar.
- Census avseende 2021 som även denna gång kommer att bli helt registerbaserad.

I verksamhetsplanen lyfts vilka arbeten som SCB prioriterar:

- Minska bortfallet i urvalsundersökningar, bland annat genom att använda extern leverantör för delar av AKU:s datainsamling, arbeta vidare med kombinerad insamling och hitta alternativa datakällor.
- Minska kostnaderna för datainsamling och granskning. Ett exempel är Granskningsprojektet, där man tittar på om man kan förändra granskningen i företagsundersökningarna så man enbart granskar poster som har stor påverkan på statistiken. Yrkesregistret är först ut. Ett led i att effektivisera insamlingen i stort är att slå ihop de båda insamlingsavdelningarna för individ- respektive företagsundersökningar.
- Förbättra tillgängligheten till officiell statistik och mer öppen data.
- Att personuppgifter behandlas i enlighet med Dataskyddsförordningen (GDPR). SCB arbetar mycket med kraven på dokumentation för att säkerställa datamaterialen samtidigt som man uppfyller kravet på arkivering och gallring. Det är till stor del en juridisk fråga.

Presentation Petra Otterblad Olausson och Cecilia Hertzman

Microsoft
PowerPoint 97-2003

4 Lägesrapporter (samtliga)

Lägesrapport från AKU

Publiceringar

En temarapport om " Arbetsmarknaden för personer med låg utbildning2005-2016" publicerades den 27/11 2017.

https://www.scb.se/contentassets/bfca27069b504896af1244d3c837f544/am0401_2017k03_sm_am110sm1704.pdf

En temarapport om " Arbetslösa som avvaktar ett arbete" publicerades den 30/1 2018.

https://www.scb.se/contentassets/b33a43d209d5406b931f95ae7ca00132/am0401_2017k04_sm_am110sm1801.pdf

Från och med 2018 kommer antalet TEMA- rapporter att minska från 4 till 3 st per år.

Ny ramlag

Detaljer och tidsplan för ny ramlag för den sociala statistiken är ännu inte klar men preliminärt kan ett införande vara aktuellt under 2020 eller 2021. Förberedelsearbetet på AKU är dock igång och har hittills fokuserat på att ställa samman förväntade förändringar samt inventera hur stor del av blanketten som idag följer av styrningar från Eurostat. Under hösten kommer ett metodarbete, som delvis finansieras av Eurostat, påbörjas om månadsinkomster i AKU. Inriktningen är att dessa ska beräknas från registerinformationen.

Bortfall och täckning

Ett arbete om vilka konsekvenserna skulle bli av att övergå från årsurval till månadsurval har påbörjats och ett arbete om hjälpinformationen med fokus på utbildningsnivå kommer att påbörjas inom kort. I det senare fallet kommer vi också att försöka värdera hur s.k. månatliga kontrolluppgifter skulle kunna användas i AKU.

Upptäckning av extern leverantör pågår

Under perioden januari till maj pågår upptäckning av extern leverantör från 20 till 50 procent av urvalet. Avtalet undertecknades i slutet av 2017, är fyraårigt och innehåller option om förlängning i tre år samt utökning till 70 procent av urvalet.

Kombinerad insamling

Projektet om att införa kombinerad insamling i AKU för fast anställda i rotationsgrupp 2-7 fortgår och kommer att pågå under de

närmaste åren. En närmare presentation av det arbete som är gjort hittills kan ske på nästa användarråd.

Inom AKU har man många nya medarbetare samtidigt som det är valår vilket gör det svårt att hinna med uppdragsförfrågningar.

Lägesrapport från Löner och sysselsättning (ES/LS)

ES/LS (Löner och sysselsättning) – ny enhet från 1 januari 2018

Enheten är en sammanslagning av tidigare enheterna Företags- och registerbaserad sysselsättningsstatistik (FRS) och Löner och arbetskostnader (LA). Inom enheten hanteras fortsatt uppdraget från Medlingsinstitutet (MI) kring officiell löne- och arbetskostnadsstatistik.

Officiell löne- och arbetskostnadsstatistik

Konjunkturlönestatistiken

Konjunkturlönestatistiken publicerar på SCB:s webbplats den 27 april då konjunkturlönestatistiken avseende januari och februari 2018 redovisas för privat sektor och för övriga sektorer kommer februari att redovisas. Det är uppgifter om genomsnittliga tim- och månadslöner m.m. Efter tolv månader fastställs de definitiva genomsnittliga tim- och månadslönerna genom att de preliminära lönerna kompletteras med i huvudsak retroaktiva lönebelopp.

Lönestrukturstatistiken

Lönestrukturstatistiken för de olika sektorerna publiceras på SCB:s hemsida den 18 maj. Undersökningarna syftar till att årligen belysa löneförhållanden för olika kategorier som yrkesgrupper, näringsgrenar, åldersgrupper etc. Uppgifter för hela ekonomin kommer att publiceras den 19 juni.

Företags- och registerbaserad sysselsättningsstatistik

Metodöversyn av sysselsättningsavgränsningen i RAMS

Från och med januari 2019 kommer de årliga kontrolluppgifterna att ersättas med månatliga arbetsgivardeklarationer för anställda (MAGDA). Förändringen innebär att den Registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) får nya förutsättningar och att vi därför nu genomför en metodöversyn av sysselsättningsavgränsning (metoden för att klassificera personer som förvärvsarbetande). Denna metodöversyn påbörjas internt men kommer på sikt att involvera användarna i större utsträckning.

Den gränsregionala statistiken – problem kring datautbytet

I våra svenska gränsregioner (Skåne, Västra Götaland och Värmland) pendlar en relativt stor andel till Norge och Danmark för att arbeta. Detta syns inte i den officiella statistiken vilket medför att den blir i viss mån missvisande. I enskilda kommuner i gränsregionerna visar

statistiken på en lägre sysselsättningsgrad och inkomstnivå än vad som faktiskt är fallet. För att ha möjligheten att inkludera dessa arbetspendlare krävs ett datautbyte mellan SCB och Statistisk sentralbyrå (SSB)/Danmark Statistik (DSt). Datautbyten avseende arbetspendlare har genomförts årligen sedan 2001 med SSB i Norge och sedan 1997 med DSt i Danmark men har nu stoppats av sekretesskäl kopplat till lagen om allmän handling.

Data har stor användbarhet och används inte minst inom forskningen. Många kunder väntar på leveranser men i dagsläget vet vi inte annat än att frågan är på väg upp på GD-nivå.

Vakansstatistik och webbskrapning?

Inom SCB har vi ett projekt kring big data och inte minst webscraping. Där har vi undersökt möjligheterna till att involvera denna teknik inom vakansstatistiken. Det är ett pågående arbete utan färdiga resultat i dagsläget.

Närmaste publiceringar:

24/5	Löner, arbetskostnader och preliminär a-skatt 1:a kv 2018 (LAPS)
24/5	Kortperiodisk sysselsättningsstatistik 1:a kv 2018 (KS) och konjunkturstatistik för vakanser 1:a kv 2018 (KV)
7/6	Konjunkturstatistik över sjuklöner 1:a kv 2018 (KSju)

Övrigt

Effektivare granskning

Inom SCB pågår ett projekt kring effektivare granskning där Yrkesregistret var första statistikprodukt att granskas. Mindre förändringar är föreslagna i ett första skede och väntas inte påverka output ur ett kvalitetsperspektiv.

Lägesrapport ES/SA analys

Tidskriften **Fokus på Näringsliv och arbetsmarknad** publiceras den 23 april med två artiklar.

- En artikel handlar om det finns någon samvariation mellan svenska direktinvesteringar utomlands och svenska bolags export av färdiga produkter och insatsvaror.
- Den sista artikeln handlar om nedläggningen av AstraZenecas verksamhet i Lund och vilka effekter det fick på personalen utifrån, förvärvsgrad, inkomster, yrke, bor och jobbar kvar i Skåne, gränspendling till Danmark. Dessutom beskriver artikel utvecklingen av life science-sektorn i allmänheten men i synnerhet sektorns utveckling i Skåne.

Analys har också skrivit en artikel i det kommande numret av Ekonomisk debatt där man registerbaserat har identifierat affärsänglar, vilka bolag de går in i och analyserat dessa företags tillväxttakt.

Lägesrapport från Prognosinstitutet (BV/PI)

- Vi har under våren genomfört användarstudier för Trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad och Arbetskraftsbarometern. Resultaten kommer att användas för att identifiera framtida utvecklingsbehov.
- Under hösten 2018 kommer vi att publicera en ny sysselsättningsprognos. I prognosen beräknas hur antal förvärvsarbetande och antal arbetade timmar kommer att utvecklas i framtiden och vad dessa förändringar får på den framtida försörjningsbördan. Prognosen görs ungefär vart tredje år och har ett tidsperspektiv på 20-25 år.
- 26 april släpps Befolkningsframskrivningarna 2018-2070. Detta uppmärksammas med frukost och lunch seminarier den 27 april.

Lägesrapport från Finansdepartementet

Vårpropositionen publicerades den 16/4. Nästa prognosomgång är i juni. På grund av valet kommer arbetet med prognosen i budgetpropositionen 2019 att bli mer utdraget och tidsramarna är osäkra och beror på utgången i valet.

Det kommer att ske en del personalförändringar. Gabrielle Larsson kommer tillbaka från sin tjänstledighet i juli. Hedvig Westphal som jobbar på Enheten för ekonomisk-politisk analys kommer att börja arbeta på Makroprognosenheten med arbetsmarknad i maj.

Lägesrapport från Arbetsmarknadsdepartementet

Vårpropositionen och vårändringsbudgeten presenteras den 16 april. Vi arbetar just nu med både politikförslag och resultattexter till budgetpropositionen.

Regeringen, LO, Unionen och Svenskt Näringsliv är överens om att s.k. etableringsjobb bör införas. Vid Arbetsmarknadsdepartementet pågår arbete med att se över lagar och förordningar för att etableringsjobben ska kunna realiseras. Det nya regelverket för etableringsprogrammet trädde i kraft den 1 januari 2018 och den 1 maj införs introduktionsjobben som ersätter fem tidigare anställningsstöd.

Utbildningsplikt infördes den 1 januari. Utbildningsplikten innebär att nyanlända som har kort utbildning och som inte bedöms kunna komma i arbete under sin tid hos Af kan anvisas till utbildning. Utbildningsplikten gäller även andra arbetslösa, så att Af kan anvisa

till utbildning om det är det som bedöms nödvändigt för att stärka möjligheten att komma i arbete.

Fokus på Analysfunktionen ligger fortsatt på att följa upp etableringen av nyanlända på arbetsmarknaden. Särskilt fokus ligger på etableringen av nyanlända kvinnor och på insatser som gör att personer med kort utbildning utbildar sig vidare.

Lägesrapport från Riksbanken

På Riksbanken pågår arbetet i den penningpolitiska processen för fullt. Ränthebeslutet, och den penningpolitiska rapporten, publiceras torsdagen den 26/4. På arbetsmarknadsområdet är det fortsatt stort fokus på utvecklingen bland utrikes födda som är en nyckelfaktor för utvecklingen på arbetsmarknaden framöver. Liksom internationellt, är det även stort fokus på sambandet mellan löneutvecklingen och resursutnyttjandet i ekonomin. På Riksbanken i övrigt fortgår bland annat arbetet med att utreda om kronor behöver ges ut i en elektronisk form, en så kallad e-krona. Med anledning av att Riksbanken fyller 350 år anordnar Riksbanken i maj en jubileumskonferens med centralbankschefer, ekonomer och akademiker från hela världen.

Lägesrapport från Arbetsförmedlingen

Publicerat

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2017 publicerades 171213

<https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Prognoser/>

Var finns jobben? Bedömning för 2018 och på fem års sikt

<https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Prognoser/Prognoser/Riket/2018-02-08-PrognosVar-fanns-jobben-2018.html>

Ett flertal rapporter, working papers m.m.

<http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Rapporter.html>

Ett urval:

- [Extratjänster - en översikt](#)
- [Arbetsförmedlingens nulägesbedömning av arbetet med snabbspår](#)
- [Ungdomsarbetslösheten och ungdomsgarantin - en översikt](#)
- [Hur klarar vi kompetensförsörjningen?](#)
- [Förbättra genomförandet av etableringsuppdraget](#)
- [Arbetsmarknadsrapport 2017](#)

Pressmeddelanden – månadsstatistik m.m.

<https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Pressrum.html>

Kommande publiceringar

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2018

Publiceras 2018-06-13

Anders Ljungberg, tidigare stabschef på SCB, är ny chef på utredningsenheten.

Lägesrapport från Konjunkturinstitutet

Konjunkturläget mars

- Konjunkturen förstärks till följd av en starkare tillväxt i omvärlden.
- Arbetslösheten faller ner mot 6 procent och bottnar 2019.
- Trots hög brist på arbetskraft tar löneökningarna inte fart men stiger gradvis i prognos.

Fördjupningar, KL mars

- Pensionsöverenskommelse och effekter på arbetsmarknaden.
- Osäkerhet i prognosen.
- Ny metod för finanspolitiskt scenario.

Nästa Konjunkturläget kommer i juni.

Lönebildningsrapporten 2018

Arbetet med 2018 års rapport pågår.

Personal

- Ny chef för arbetsmarknad och prisbildning, Karolina Holmberg, sedan januari.
- Rekrytering av ny chef till "Realekonomisk analys" pågår.
- Ny chef för offentliga finanser är Johan Almenberg.
- Flera nya medarbetare...

Lägesrapport från IFAU

Kommande konferens

IFAU och Uppsala universitet bjuder in till workshop, "The labour market with an ageing population", 6-7 september 2018 i Uppsala. För mer information och "Call for papers", se www.IFAU.se.

Aktuella publikationer

- "Factors Associated with Occupational Disability Classification", *Scandinavian Journal of Disability Research*, 20(1), 37-49, av Nikolay Angelov och Marcus Eliasson. Analyserar hur arbetssökandes demografiska, socio-ekonomiska och hälsomässiga karakteristika påverkar sannolikheten att de av arbetsförmedlingen klassas som funktionsnedsatta. <http://doi.org/10.16993/sjdr.42>
- Rapport 2018:1, "Lön efter möda, eller lön efter kön?" av Maria Stanfors. Ekonomisk-historisk studie som baseras på data om kvinnliga och manliga typografer och cigarrarbetare vid förra sekelsskiftet och visar att könslöneskillnaderna då i vissa avseenden var mindre än nu. <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2018/r-2018-01-lon-efter-moda-eller-lon-efter-kon.pdf>
- Working Paper 2018:2, "Can Women Have Children and a Career? Evidence from IVF Treatments" av Petter Lundborg, Erik Plug och Astrid Wurz Rasmussen. Använder konstgjord befruktning som instrument för att få slumpmässighet i graviditet. Artikeln är accepterad för publicering i *American Economic Review*, världens främsta tidskrift i nationalekonomi. Finns också i populärvetenskaplig version, Rapport 2018:2. Resultaten visar att barnafödande har negativa, stora och långvariga inkomsteffekter och att effekterna är störst för första barnet.

Remissvar

- IFAU har lämnat synpunkter på "Översynen av stödet för yrkes- introduktionsanställningarna" och då fokuserat på hur stödet kan utvidgas till att även gälla arbetsgivare utan kollektivavtal eller häng-avtal om yrkesintroduktionsanställningarna. IFAU stöder inte en sådan utvidgning och menar att det kan vara problematiskt att lägga på Arbetsförmedlingen att övervaka att "kollektivavtalsliknande" villkor råder. Se vidare www.IFAU.se under "Aktuella remissvar".

Lägesrapport från SOFI

- Finansieringen för en ny LNU-undersökning för 2020 är klar. Undersökningen har gjorts ungefär vart 10:e år sedan 1968.
- Erik Lindqvist från Handelshögskolan blir ny professor i nationalekonomi särskilt arbetsmarknadsekonomi vid SOFI.

Lägesrapport från Medlingsinstitutet

Årsrapporten avseende 2017 presenterades 19 februari. Året summerades med att konstatera att det varit en mycket fredlig avtalsrörelse. Industrins 3 åriga avtal blev normerande, med ett avtalsvärde på 6,5%. Inga strejker eller lockouts i samband med förhandlingarna. Dock fanns en lokal konflikt i Göteborgs hamn. Beräkningar utifrån konjunkturlönestatistiken indikerar på en löneutveckling på 2,5 procent för helåret 2017.

Lägesrapport från Tillväxtanalys

Kommande publiceringar av officiell statistik (endast årsrapporter):

- Forskning och utveckling i internationella företag 2017, publiceras 2018-05-09
- Nystartade företag år 2017, publiceras 2018-05-30
- Utländska företag 2017, publiceras 2018-06-14
- Svenska koncerner med dotterbolag i utlandet 2016, publiceras 2018-06-28

Kommande seminarier (mer info finns på www.tillvaxtanalys.se/aktuellt/seminarier.html):

- Digitaliseringens möjligheter – vad gör staten och vad behöver näringslivet?, 26 april 2018 kl.14.30
- Hur skapar staten förutsättningar för investeringar i nya hållbara gruvor?, 30 maj 2018

Publicerat efter senaste mötet (laddas ner från www.tillvaxtanalys.se/publikationer.html):

- Den svenska life science-industrins utveckling – statistik och analys, PM 2018:06
- Hur väljer man hur man väljer? – En litteraturstudie om selektiva stöd, PM 2018:05
- University-industry collaboration on innovation: a literature review and synthesis, PM 2018:04
- Vad är statens roll i omställningen till klimatneutrala konstruktionsmaterial?, PM 2018:03
- Ekonomisk utveckling efter inkubation – analys av företag i det nationella inkubatorprogrammet, PM 2018:02
- Förbud och dess effekter på teknisk utveckling – internationella erfarenheter av plastförbud, PM 2018:01
- Stödinstrumentmixens samstämmighet? Strategin Smart industri och delen Industri 4.0, PM 2017:19

- International scanning of research programmes that focus on societal challenges, PM 2017:18
- Vilka faktorer påverkar uppbyggnaden av en testbädd? – En analys av programmet Testbäddar inom miljöteknik, PM 2017:17
- IT-användning och företagens produktivitet, PM 2017:16
- Nationella inkubatorprogram 2003–14 – en första analys av programlogik, PM 2017:15
- Innovationskritiska metaller och mineral från brytning till produkt – hur kan staten stödja utvecklingen?, Rapport 2017:03
- The global mobility of skilled workers – lessons for Sweden, PM 2017:14

5 Delningsekonomin och arbetsmarknaden (Mårten Blix, IFN)

Delningsekonomi är ett växande fenomen och något som det skrivs mycket om, dels inom forskningen men också mer allmänt tyckande och journalistiska artiklar, vilket gör det problematiskt att veta vad man kan lita på av det som skrivs.

Automationen av vissa arbeten har inte gjort att antalet arbeten har minskat, de har istället förändrats till att bli mer kognitiva och utbildningskrävande. Det har också lett till att lönerna har pressats uppåt. Under lång tid har de rutinmässiga produktionsarbetena, t.ex. inom industrin, automatiserats. Nu kommer även automatisering av tjänster som doktor via telefon och försäkringsärenden.

Ett fenomen som växer och är mycket svårt att mäta är s.k. GIG-arbeten. Uber är ett exempel. Individen, som är företagare, knyter sig till en plattform som förmedlar efterfrågan på arbeten eller arbetsuppgifter som individen kan anmäla sitt intresse att utföra. Den som vill ha arbetet utfört väljer sedan vem som får utföra arbetet. På plattformen, t.ex. Upwork, som är en av de största internationellt sett, kan man se vad individen finns, vad denne tar i timpenning, hur många jobb som individen utfört, rating o.s.v. Plattformarna är inte arbetsgivare, till skillnad mot de företag som erbjuder faktureringshjälp o.s.v. till personer/egenanställda som utför arbeten och inte själva vill ha hand om den administrativa delen.

Det är mycket oklart om individerna betalar moms och skatt för de arbeten de utför. Skatteverket har idag ingen direkt kännedom om vilka det är och det är mycket svårt att mäta omfattningen, både i pengar och i antal utövare. Det börjar bildas branschorganisationer och Unionen har rådgivning för företagare, vilket indikerar att det är ett fenomen som är på frammarsch. Enligt OECD består 1/3 av sysselsättningen av "non-standard work" som egenanställningar, tim-, och behovsanställningar och liknande. I USA räknar man med

att andelen frilansare ökat från 10 procent 2005 till 16 procent 2016. Det har inte gått att hitta en trovärdig källa för Sverige. Man kan tycka att produktiviteten borde gå upp i takt med att fenomenet ökar, men något sådant kan inte ses i statistiken. Det kan bero på att det fortfarande är ganska nytt i Sverige, vi ligger i en implementeringsfas, så effekterna har inte kunnat hämtas in ännu.

Fördelen med GIG-arbeten är att arbetet är fritt, man kan arbeta både lokalt och globalt. Det skapar sysselsättning för nyanlända som kan vara en språngbräda in på arbetsmarknaden. Det är ett bättre resursutnyttjande, t.ex. att bilar kan hyras ut under tiden de inte används. En nackdel är att det kan skapa konflikter och otrygghet. Man kan tvingas bli egenföretagare istället för att vara anställd och bli föremål för effektivitetsmätningar. Man står utanför kollektivavtalen och det kan bli ett hot mot partsmodellen.

Presentation Mårten Blix
(se separat utskick)

6 AKU ur ett täckningsperspektiv (Martin Axelsson, SCB)

Martin Axelson presenterade huvuddragen i rapporten *Över- och undertäckning i Arbetskraftsundersökningarna (AKU) – en registerbaserad studie*

https://www.scb.se/contentassets/ec1cfa6d39874b88a564c58649c19d71/am0401_2017a01_br_am76br1702.pdf

Han redogjorde kort för vilka skillnader som föreligger mellan AKU:s urvalsram och dess målpopulation under den urvalsdesign och det skattningsförfarande som används, samt för hur täckningsbrister hanteras i AKU:s skattningsförfarande.

Täckningsproblematiken orsakas framför allt av undertäckning till följd av immigration och övertäckning orsakad av individer som är folkbokförda i Sverige trots att de inte borde vara det enligt gällande regelverk. Under föreliggande urvals- och skattningsförfarande kan man med hjälp av matematik dra slutsatsen att när immigrationen fluktuerar mycket över tid, förväntas bias till följd av immigration vara ett större problem än bias till följd av övertäckning på grund av felaktigt folkbokförda. Detta gäller i synnerhet, men inte enbart, vid skattning av totaler för redovisningsgrupper som, helt eller delvis, definieras utifrån egenskaper som kan kopplas till immigration. Exempel på sådana indelningsgrunder är utrikes född, födelseland och vistelsetid i Sverige. Vid skattning av kvoter är bilden mer komplex och svårförutsägbar.

I syfte att belysa den samlade numeriska effekten av hur övertäckning till följd av felaktigt folkbokförda och undertäckning till följd av immigration hanteras i skattningsförfarandet presenterades resultat från en registerstudie. Resultaten är dock inte direkt överförbara till AKU:s skattningar, som baseras på svarsdata och vars tillförlitlighet påverkas av den samlade effekten av samtliga osäkerhetskällor som föreligger. I stället för att tolkas som absoluta sanningar bör resultaten ses som indikationer på i vilken utsträckning som AKU:s skattningar påverkas av de täckningsbrister som föreligger och hantering av dessa i skattningsförfarandet. Något förenklat kan resultaten i registerstudien sammanfattas i följande punkter:

- Hanteringen av täckningsproblemen medför generellt bias.
- Det är ett relativt större problem vid skattning av totaler.
 - o Undertäckningen kan orsaka stora problem.
- Problemet är av mindre magnitud för förändringsskattningar, men det elimineras ej.
- Ju längre referensperiod, desto större blir täckningsbiasens inverkan på statistikens tillförlitlighet.
 - o Biasen förblir av samma magnitud, medan urvalsosäkerheten reduceras

Avslutningsvis nämndes att SCB undersöker förutsättningarna för en övergång till tätare urvalsdragning, vilket i rapporten nämns som en åtgärd för att skapa bättre förutsättningar att reducera bias till följd av undertäckning. Bl.a. studeras en ansats som syftar till att man varje månad uppdaterar samtliga rotationsgrupper ur ett täckningsperspektiv. Det återstår dock en hel del arbete innan det finns tillräckligt med underlag för att fatta ett välgrundat beslut om ev. ändring av urvalsförfarandet

Presentation Martin Axelsson

Microsoft
PowerPoint 97-2003

7 Ny ramlag, vad innebär det för AKU? (Peter Beijron, SCB)

Integrated European Social Statistics (IESS) ska ersätta de enskilda förordningar som idag styr varje undersökning inom det sociala området. Förändringarna väntas träda i kraft under 2020 eller 2021. AKU ligger i dag i linje med riktlinjer från ILO 13:resolution från 1982 och styrs av EU-förordning 577/98 m.fl. Det Eurostat vill uppnå med den nya lagen är bland annat standardiserade variabler som finns i

vissa undersökningar och core-variabler som ska finnas i alla undersökningar för att få bättre samstämmighet mellan undersökningar och mellan länder. Det ska också vara lättare att, om behov uppstår, ändra innehållet i undersökningarna genom att använda sig av delegeringsakter som antas direkt av kommissionen.

Gällande AKU kommer det att ske en del förändringar, bland annat definitionen av sysselsatta då denna anpassas till den senaste ILO-resolutionen. En mindre del av de sysselsatta som är frånvarande av vissa skäl och har en förväntad frånvarotid på mer än tre månader, kommer inte att räknas som sysselsatta enligt det nya sättet, för föräldralediga måste man ha någon form av arbetsrelaterad inkomst för att räknas som sysselsatt (föräldrapenning). Den nya lagen anger uttryckligen vilka arbetssätt som ska anses som aktiva söksätt. För att anses som arbetslös ska man ha använt sig av någon av dem. Det väntas inte ge några stora effekter på den svenska arbetslöshetsciffran.

Den nya lagen kommer att innebära att AKU kommer att gå i åtta-års cykler. Reguljära AKU kommer att samlas in för kvartal och år varje år, vartannat år kommer det tillägsfrågor om studier och vartannat år tillägsfrågor om hälsa. Utöver detta finns ytterligare tillägg i form av sex olika "regular modules" som tidigare hette adhoc-moduler och två adhoc subjects. En om året av dessa kommer att genomföras. Därefter tar en ny åtta-års cykel vid så varje module/subject genomförs med åtta års mellanrum.

Totalt införs 31 nya variabler. En del är nya (se nedan) medan andra är gamla variabler med något ny definition. De nya variablerna är:

- Födelseland för föräldrarna
- Boendeland innan det nuvarande
- Huvudsaklig klient, gäller egenföretagare
- Möjlighet att styra sin arbetstid, gäller egenföretagare
- Arbete som en del av utbildning
- Deltagande i studier under de senaste 12 månaderna
- Självskattad hälsa
- Upplevelse av hinder i arbetet på grund av långvarig ohälsa

ILO ska diskutera definitionen av anställda och företagare, då nya anställningsformer ständigt uppstår.

Idag mäts privata hushåll med möjlighet att lägga till kollektiva hushåll, framöver ska enbart privata hushåll ingå vilket skapar problem med studentkorridorer och äldreboenden.

Idag mäts 15-74 år, framöver ska det vara 15+

Det föreslås förändringar som innebär att alla i de äldre åldersgrupperna inte behöver svara vid samtliga intervjutillfällen. I

vissa fall kan svaren från föregående intervjutillfälle kopieras. Detta gäller främst äldre personer som inte är i arbetskraften.

I dag har jämförbarheten mellan länderna främst åstadkommit genom att krav ställts på att resultaten ska vara så lika som möjligt, outputharmonisering. Framöver kommer även den specifika konstruktionen av blanketterna påverkas, inputharmonisering. Det innebär att ordningen och placeringen av frågorna avseende mätningen av arbetskraftsstatus ska vara lika, för att åstadkomma jämförbarhet. Det innebär en del ändringar i blanketten. Nu finns två fråge-spår beroende på om respondenten är sysselsatt eller inte. Framöver ska det direkt i början på blanketten avgöras om personen är sysselsatt, arbetslös eller ej i arbetskraften vilket leder till att frågor behöver flyttas. Eurostat vill ha in en extra fråga i slutet av den del av blanketten som rör arbetskraftsstatus, en "recovery question" där man frågar personen igen om denne verkligen inte har arbetat något alls. Sverige är tveksam till att införa frågan. Den har testats i Finland och det finns farhågor om att det kan leda till problem med mätfel. Man kan få undantag att ta med frågan efter att ha gjort strikt reglerade test.

Om det blir tidsseriebrott i statistiken efter införandet så prioriteras de centrala serierna gällande sysselsatta och arbetslösa i första hand.

Presentation Peter Beijron

Microsoft
PowerPoint 97-2003

8 Övriga frågor

Nästa möte bestämdes till den 16 oktober 2018.

Förslag på ämnen till kommande möten är exempelvis:

- Kombinerad insamling i AKU.
- Information om gränspendlingens betydelse på statistiken.
- Web-scraping som indata i vakansstatistiken.
- Ny avgränsning i RAMS.

10 Summering

Ordföranden summerade mötet genom att konstatera att mötet varit mycket informativt och behandlat aktuella frågor.